

КОНФЛІКТ ІНТЕРЕСІВ

Конфлікт інтересів існуватиме в усіх випадках, коли в особи є приватний інтерес, здатний вплинути на об'єктивність чи неупередженість рішення, навіть тоді, коли прийняті нею рішення за наявності приватного інтересу є об'єктивними та неупередженими і відповідають закону.

Суспільна довіра до органів державної влади, державних підприємств, установ та організацій є необхідним елементом функціонування демократичної правової держави. Суспільство очікує від владних суб'єктів справедливого та неупередженого виконання своїх обов'язків. З цією метою у державі запроваджуються антикорупційні заходи, спрямовані на комплексну, системну, адресну, попереджувальну дію, створення ситуації неvigідної корупційної поведінки. До таких заходів, зокрема, належать механізми запобігання та врегулювання конфлікту інтересів.

Хоча сам по собі конфлікт інтересів не є корупцією і не утворює складу корупційного правопорушення, однак він створює передумови для зловживання владою або службовим становищем, може негативно вплинути на об'єктивність або неупередженість прийняття рішень, а також на вчинення чи не вчинення дій під час наданих особі службових повноважень.

Наявність службових повноважень, доступ до інформації, можуть кардинально впливати на долю конкретної людини, що сприяє створенню умов для виникнення конфлікту інтересів. Конфлікт інтересів має місце і тоді, коли йдеться про суперечність особистого інтересу близької особи суб'єкта з його службовими (посадовими повноваженнями).

Коло службових повноважень визначається посадовими інструкціями, функціональними обов'язками, дорученнями, службовими завданнями, договорами про повну матеріальну відповідальність, трудовими договорами тощо. Додатковими службовими повноваженнями працівник установи може наділятися у зв'язку із входженням до складу комісій, під час проведення службових розслідувань тощо.

Особистими інтересами законодавство України називає будь-які інтереси особи, зумовлені родинними, дружніми чи іншими позаслужбовими стосунками з іншими особами, зокрема особисті майнові і немайнові інтереси, а також ті, що виникають у зв'язку з діяльністю особи, не пов'язаною з виконанням функцій держави або місцевого самоврядування, у громадських, релігійних чи інших організаціях.

Конфлікт інтересів існуватиме в усіх випадках, коли в особи є приватний інтерес, здатний вплинути на об'єктивність чи неупередженість рішення, навіть тоді, коли прийняті нею рішення за наявності приватного інтересу є об'єктивними та неупередженими і відповідають закону.

Таким чином, складовими приватного інтересу є такі:

- Згідно з посадовою інструкцією або іншим документом особа повинна виконувати відповідні службові або представницькі обов'язки, або бути уповноваженою на виконання вищезазначених обов'язків;
- Незалежно від причин в посадові особи вже виник приватний інтерес саме в тій сфері, у якій вона виконує свої службові чи представницькі повноваження;
- У посадові особи виникає суперечність між приватним інтересом особи та її службовими чи представницькими повноваженнями. Ця суперечність виникає в той самий момент, коли посадова особа починає виконувати зазначені повноваження у зв'язку з необхідністю прийняття відповідного рішення, або вчинення чи не вчинення відповідних дій.

Потенційний конфлікт інтересів відрізняється від реального тим, що при потенційному конфлікті встановлюється лише існування приватного інтересу особи, що може вплинути на об'єктивність чи неупередженість прийняття нею рішень, тоді як при реальному конфлікті інтересів існуюча суперечність між наявним приватним інтересом особи та її службовими чи представницькими повноваженнями безпосередньо впливає (вплинула) на об'єктивність чи неупередженість прийняття рішень або вчинення дій під час виконання вказаних повноважень.

Складові потенційного конфлікту інтересу такі:

- Згідно з посадовою інструкцією або іншим документом, особа повинна виконувати відповідні службові або представницькі обов'язки, або бути уповноваженою на виконання вищезазначених обов'язків;
 - У зв'язку з будь-якими причинами, у посадової особи повинен виникнути приватний інтерес саме у тій сфері, у якій вона виконує свої службові обов'язки чи представницькі повноваження;
 - Приватний інтерес посадової особи може вплинути в майбутньому на об'єктивність чи неупередженість прийняття нею рішень, або на вчинення чи не вчинення дій під час виконання зазначених обов'язків та повноважень;
- Відсутність будь-якої з трьох складових означає відсутність потенційного конфлікту інтересів.

Для виявлення факту реального конфлікту інтересів відповідними посадовими особами встановлюється:

наявність приватного інтересу у працівника установи;

наявність суперечностей між приватним інтересом та службовими повноваженнями;

вплив зазначених суперечностей на об'єктивність чи неупередженість прийняття рішень чи вчинення дій працівником установи.

Приховування суб'єктом наявного приватного інтересу вже розцінюється як порушення службової дисципліни і потребує вжиття відповідних заходів щодо запобігання корупції.

Роз'яснення НАЗК про конфлікт інтересів за посиланням: <https://wiki.nazk.gov.ua/category/konflikt-interesiv/>

Отримати роз'яснення НАЗК про конфлікт інтересів за посиланням: <https://nazk.gov.ua/uk/elektronne-zvernennya/>

КОРИСНІ ПОСИЛАННЯ:

- Закон України «Про запобігання корупції»; (електронний ресурс). – <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18#n26>
- Методичних рекомендацій щодо запобігання та врегулювання конфлікту інтересів: рішення Національного агентства з питань запобігання корупції від 29 вересня 2017 р. №839; (електронний ресурс.) – <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0839884-17#Text>
- Запобігання конфлікту інтересів у діяльності органів системи Міністерства внутрішніх справ: метод. рек./ [А.Б.Фодчук, О.М. Стрільців, І.Г.Гаман та ін.]. – Київ: Нац. акад. внутр. справ. 2019. – 72 с